

Pöördumine seoses parvlaev „Estonia“ vraki uuringute algusega parvlaeva hukkumisaigas Läänemeres 9. juulil 2021

26. novembril 1994. aastal, kaks kuud pärast „Estonia“ parvlaeva hukkumist sügistormis sama aasta 28. septembril, toimus laeva hukkumiskohal palve- ja õnnistamisjumalateenistus. Sellel jumalateenistusel õnnistas Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Jaan Kiivit lillepärja, mis heideti lainetesse sümboolse märgina „Estonia“ hukkumisaiga pühitsemisest hauaks. Sellest ajast käsitatakse „Estonia“ laevavraki asukohta ja selle lähiümbrust merepõhjas hauapaigana, kus juba üle veerand sajandi lebab koos uppunud laevaga ka sadu reisijaid ja meeskonnaliikmeid. Selle matusepaiga huarahu kaitseb 1995. aasta veebruaris sõlmitud riikidevaheline [kokkulepe](#).

Ükski kokkulepe, mis keelab isegi karistuse ähvardusel parvlaev „Estonia“ hukkumisaigas huarahu rikkumist, ei säästa kedagi kahtlustest ega anna vastuseid küsimustele, mis on jäänud vaevama hukkunute lähedasi, aga ka ümberkaudsete riikide avalikkust. Kuni me ei saa teha midagi konkreetset küsimustele vastuste leidmiseks, tuleb teadmatuslega leppida. Seni on lohutanud paljusid veendumus, et teadmatus võib vahel anda suurema hingerahu kui kahtlused ja pooltõed. Küsimused siiski jäävad...

Kahekümne kuue aasta eest „Estonia“ hukkumisaigas peetud palvusel lausus peapiiskop Jaan Kiivit: *„Iga kaotus, seda enam vapustav kaotus, sunnib meid esitama küsimust: Miks? Neid küsimusi tõuseb lõputu rida. Ja neile ei ole vastust. Minu jaoks aga seisab küsimuste lõputu rea üle veel suurem küsimus: Miks üldse midagi on? Miks üldse on maa ja meri, taevas ja loodus, ja meie – inimesed –, osa sellest kõigest? Miks on sünn ja surm? Miks elu? Miks meie? See saladus sunnib mind vaikima. Selle ees seisan ma aukartuse ja imestusega. Asjad ei ole minu käes ega juhtida. Nad ei ole inimeste käes, nagu arvasin.“*

Eksistentsiaalsetele küsimustele vapustavate õnnetuste või katastroofide toimumise kohta saab anda vastuse läbi usu prisma. Kristlik usk kinnitab surma paratamatust, kuid kuulutab ka surma ja kannatuste kaduvust ning elu võitu. Meie usu põhioõnum seisneb surnust ülestõusmise ja igavesse elu lootuses.

Uskudes elu võidusse surma üle, tuleb praktilistele ja mõistuspärasele küsimustele otsida vastuseid siiski vahendite abil ja võimalusi kasutades, mis on meie kätte teaduse ja tehnika arenedes antud. Tänapäevaseid tehnilisi seadmeid ja teadmisi kasutades ja „Estonia“ laevavraki juures uuringut korraldades püütaksegi täita teadmatus lünka. Selleks on saavutatud uuringuteks ka riikidevaheline kokkulepe ja kirikute heakskiit.

Et austada „Estonia“ laevavrakiga merre maetute huarahu, pidada kalliks kõigi lahkunute mälestust ja osutada lugupidamist nende viimse puhkepaiga vastu, on Eesti, Rootsi, Soome ja Läti kirikute juhid soovitud koostöös uurimist teostavate isikute ja institutsioonidega viia vahetult enne uuringute algust merel läbi mälestuspalvus. See palvus on armastusavaldus kõigile, kelle teekond jäi 28. septembril 1994 pooleli. Nad ei jõudnud kunagi kohale sinna, kuhu olid teel... Kuid me usume, et nad jõudsid koju – igavesse koju.

Palume lahkunud hingedele Jumala rahu ja igavest õndsust. Täname Loojat iga ellujäänu ja päästetu eest, kellele kingiti uus algus järgneva eluks. Palume uurimistöodele Jumala õnnistust ja õnnestumist, et võiksime kõik saada rahu südamesse ja hinge.

Urmas Viilma
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop